

REDACTIA:
și
ADMINISTRAȚIA:
Batthyányi utca Nr. 2

Art coli și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunii.

Concurese, inserțiuni precum și taxele de abonament se trimit administrațiunii tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

PREȚUL
ABONAMENTULUI:
PENTRU
AUSTRO-UNGARIA:
Pe un an: 10 cor.
Pe 1/2 an: 5 cor.

PENTRU ROMÂNIA ȘI
STRĂINĂTATE:
Pe un an 14 franci.
Pe 1/2 an 7 franci.

Telefon pentru oraș și
comitat Nr. 266.

Cum să studiem ?

Sub titlul »Cum să studiem« dau luminii tiparului 4 scrisori, pe care un instructor, Lazar le-a scris elevului său trecut în gimnaziu. În ele instructorul Lazar, astăzi profesor la un gimnaziu public, dă lui Ionel povețe cu privire la munca ce trebuie să o îndeplinească afară de școală: cum să studieze acasă. Despre munca ce trebuie să o facă elevii afară de școală la noi nu se prea îngrijesc, deși elevul partea cea mai mare a zilei o petrece afară de școală. Independența spiritului nu se poate forma în școală, unde elevul e condus și are însemnat drumul ce trebuie să-l urmeze ca să învețe. În școală profesorul nu se poate ocupa de fiecare elev în parte, căci e împedecat de numărul cel mare al școlărilor. Creșterea din casă, unde se poate cunoaște mai bine caracterul și capacitățile elevului, ar trebui să vie în ajutorul școlii. Mulți studenți nu pot face progrese în studii, nu doar că ar fi lipsiți de inteligență, că ar fi spirite tâmpite, ci fiindcă nu știu ce e școala și cum trebuie să învețe lecțiile acasă; nu știu că școala e un loc unde li-se împărtășește o parte a cunoștințelor pe care omenimea a câștigat-o în lungul vremii prin multe experiențe și cred că școala e un loc de chin, unde are câteva cărți, ca să le studieze în decurs de un an, și că studiatul cărților e să știi spune de rost toate cuvintele tipărite. Cei mai mulți studenți nu știu, să caute rostul adevărat al lecțiilor, să înțeleagă fondul real al celor scrise în o lecție, descriu un obiect sau fenomen al naturii cu cuvintele cărții, fără să se gândească să-și amintească experiențele proprii, nu au grozava cutezanță de a descrie cu cuvintele lor un obiect sau fenomen cunoscut. Munca independentă a spiritului e redusă în felul acesta și școala, în împrejurările de acum nu e în stare să o trezească și să o înmulțească. Însă dacă ar studia fiecare elev cu înțelegere, dacă munca extra școlară ar fi condusă în direcție sănătoasă ușor am putea înlătura acest rău al școlii publice independenței și originalității spiritului prin bovizarea fără rost a lecțiilor. Dintre numeroasele epistole scrise de profesorul Lazar elevului

său Ionel, am ales următoarele 4, deși în alte epistole — pe care nu le public fiind prea multe note intime în ele — încă sunt multe sfaturi de folos, sfaturi pe care le aude oricine în școală și nu ar fi rău de s'as putea urma cel puțin o parte din ele și așa nu am vrut să mai sporesc numărul epistolelor. Scrise în fuga condiului, precum se vede din manuscris, ele nu au fost destinate publicității și așa micile lacune vor fi trecute cu vederea. Las să urmeze epistolele:

I.

Peleş, 7 Septembrie 1890.

Iubite Ionele!

M'am bucurat foarte mult de epistola trimisă, căci din ea pot să văd că inima ta nu s'a schimbat, depărtarea la care ești nu ți-a, depărtat inima dela mine. Aceasta mi-e o mângâiere, căci în 6 ani cât am fost lângă tine ca părinte sufletească, ca instructor, am avut și zile grele, în care a trebuit, să arăt, că aș fi supărat de un lucru care nu ți-l-ai isprăvit, au fost multe zile în care te-am dojenit și pedepsit și credeam că tu nu ești încă în stare, să înțelegi că toate câte ți-le-am făcut din iubire le-am făcut. Ce interes aș fi avut eu, să mă port câte odată mai strict cu tine, dacă nu acela de a te sili, să faci numai bine, să înveți pentru viață. Ar fi destul de tristă soarta noastră a instructorilor, dacă cea mai sinceră iubire, ce se manifestă de mulțori chiar în dojeni și pedepse, pe care nime nu le aplică bucuros, ar fi privită de răutate. Chiar aseară mă cugetam că tu nu mă vei fi priceput și mi-s'a așternut un fel de greutate pe suflet, care mi-a ridicat-o epistola ta de azi dimineață. Dacă cineva ar fi stat lângă tine 6 ani, chiar să nu fi avut legăturile sufletești care le-am avut noi, nu cred că s'ar fi despărțit fără păreri de rău și că nu i-ar cădea greu chiar și gândul că-l dai uitării.

Am primit de vre-o 3 zile și ilustrata cu școala la care ești, dar credeam că ai trimis-o îndemnat de alții, nu din îndemnul tău propriu, și am așteptat alte semne de viață. Îmi pare bine că pot să-ți scriu și că în epistole pot să-ți mai spun unele lucruri cari cred că-ți vor fi de folos.

Îmi scrii că alții știu mai mult decât tine și că nu-i vei putea ajunge niciodată. Să nu crezi, că tu nu vei putea fi odată ca ei; să nu desperi. Te vei sili, vei studia mai mult și vei repara lacunele trecutului, dacă peste tot poate fi vorba de ele. Eu sunt de părerea că tu numai îți închipui că ai ști mai puțin decât alții; te simți străin și te sfești să răspunzi la întrebările profesorului. Deși prin faptul că ai lua și tu parte la munca comună răspunzând la întrebări, a-

căpătă o încredere care ți-ar fi de folos vieța întreagă. Profesorul nu întreabă lucruri care nu le pui teți ști: el ia în considerare capitalul de cunoștințe ce-l aveți și capitalul acesta vrea, să-l fructifice, să-l facă mai mare. Nu îmi vine a crede, că sunt lucruri, pe care nu le-ai înțelege. Școala nici odată nu cearcă, să dea unui om mai multe cunoștințe decât poate înțelege la vârsta, în care se află.

Toate relele de care te plângi sunt mai mult feții inchipuirii tale. Nu ai destulă *încredere* în puterile tale proprii, sau trebuie să presupun, că nai fost destul de atent la lecții, sau că neînțelegând un lucru nu ai mai avut curajul să urmărești lecțiile. Mi-aduc aminte că și eu făceam așa, nu înțelegeam câte odată un singur cuvânt și cercam, să mi-l explic, rămâneam la cuvântul sau fraza neînțeleasă și când mă trezeam nu mai înțelegeam ce spune profesorul, nu mai știam firul ideilor. Vedeam, cum alții de seama mea puteau, să răspundă, să întrebe, vedeam, că înțeleg lucrurile pe care eu nu le înțelegeam și-mi inchipuiam că toți sunt mai bine pregătiți decât mine. M'a cuprins un fel de desperare, care mi-a făcut mult rău. Mă cugetam: pe colegii mei și așa nu-i voi mai putea ajunge, înzădar m'aș mai sili. Nici când nu e prea târziu, să repari ceva, numai să ai destulă încredere în puterile tale proprii și să ai voie de muncă, voință tare și ambițiunea de a fi ca și ceilalți. Cred, că nu te vei lăsa amăgit, căci și tu ești cel puțin tot așa de bun ca și ceilalți colegi ai tăi. Fii atent la tot ce vi-se explică în școală și să ai credința că nu se spun lucruri, cari trec peste înțelegerea ta. Dacă totuși se întâmplă să nu înțelegi ceva acum la începutul anului, lasă până mai târziu și treci peste ele. Ascultă fiecare cuvânt ce se spune în școală. Poți să întrebi, să rogi pe profesor, să explice lucrurile, care în explicare vin de multeori și nu le înțelegi. Lecțiile profesorului se fac, ca să vă ajute la înțelegerea unor lucruri pe cari nu le știți, așa că dacă nu înțelegi ceva, poți ruga profesorii tăi să-ți explice încă odată și fii sigur că o vor face. De ce mai întrebat și nu ți-am răspuns în timpul cât ți-am fost instructor? Profesorii tăi de acum încă nu sunt mai răi decât mine. Primul sfat ce ți-l dau e să nu desperi, să ai încrederea că tu încă poți să înveți ca alții, că nimeni nu cere dela tine mai mult decât ceea ce poți face.

Scrie-mi despre orice nedumerire ai avea, căci eu voi face tot ce-mi stă în putință ca să te ajut. Îți dorește spor și voie bună la lucru

al tău

Lazar.

II.

Peleş, 16 Septembrie 1890.

Dragă Ionele!

Îmi pare că tu nu ai înțeles epistola mea din rândul trecut. Nu crede că școala, vrea să te chinuiască punându-ți o povară, pe care nu o poți suportă. Nimeni nu cere dela tine mai mult decât poți face. Să faci numai tot ce poți și nu vei fi cel din urmă. Să ascuți tot ce se spune în clasă, să fii atent și atunci e de ajuns. Ce nu se explică în școală, nu cere nimeni să știi.

Când studiam și eu, încă eram de credința că la școală se cere să învățăm ce e în carte și să spunem de rost din cuvânt în cuvânt tot ce e în ea. Nu priviam școala ca o pregătire pentru vieța. Școala în mintea noastră de atunci, nu însemnă altceva, decât a avea un controlor: profesorul, care pune la cântar și însemnă cu una dintre cele 5 cifre munca noastră de a ști pe din afară o carte. O muncă care o poate face

oricine și singur. Nu știam că școala e locul unde trebuie să învățăm și cartea e numai un ajutor, care ne face repetiția celor învățate în școală, sau în cazul cel mai rău, când se cere și în școală să, învățăm o carte pentru un anumit studiu, nu știam, că cartea mi-e un profesor care îmi povestește, de câteori vreau. toată lecția.

Ar fi mai bine, dacă nu ar trebui să învățăm nimic acasă și din carte, ci tot numai în școală și așa am și putea face, dacă nu ar fi în școlile publice atâția elevi cu atâtea însușiri și calități. Unii pot să învețe mai curând lecțiile, alții le pot aprofunda mai bine, și iar alții pot ține mai bine în memorie ce au învățat odată, așa că trebuie să fie un ajutor și celor mai buni și celor mai slăbuți, ca să le stea la dispoziția tuturor atâta timp, de cât numai are cineva trebuință. Un astfel de ajutor e cartea și profesorul, ca să ție uniformitate în lecții de multeori e silit să se ție de manualele de învățământ și să explice după carte, dar nici odată nu e iertat să credem că școala are de scop pregătirea și mântuirea materialului din cărți.

Nu sunt cărțile, ca să le învățăm pe dinafară, ci ca să ne amintească, de câteori numai vrem, ceea ce am învățat în școală despre lucrurile și raporturile din natură, legile și ideile descoperite de mintea omenească. Școala ne dă într'un mănunchiu tot ce a adunat mintea omenească în decursul vremilor, tot ce a putut omul să cetească din cartea greu de descifrat a naturei. Tot ce învățăm în școală are și un fond real în natură și de câteori auzim sau învățăm ceva, trebuie să ne gândim la acest fond real, să cercăm a-l înțelege și atunci mintea noastră s'a îmbogățit cu cunoștințe care rămân, nu se șterg. Așa că esența învățatului lecțiilor din școală nu e forma în care ni-se spun, nu cuvintele, ci sămburele, fondul real și înțelegerea acestui sămbure. — De câteori auzim că cineva a învățat o poezie, cei mai mulți se gândesc la câteva vorbe rimate în cuvinte sunătoare, la câteva strofe pe care le poate recita. — E cu totul altceva poezia decât vorbe rimate, ea încă trebuie să aibă un fond real și când o învățăm, în primul rând trebuie să cercăm, să-i înțelegem fondul real: *frumosul* și, dacă i l-am înțeles, știm poezia și fără să o putem recita. De multeori înțelegerea unei poezii sau, cum am zice *acum*, învățarea ei cere tot atâta sbuciumare ca și înțelegerea unei teme matematice, de multeori chiar mai multă, cere anumite stări și pregătiri sufletești. Invățând cu minte o poezie, prin înțelegerea ei, chiar fără memorizare, sufletul se lărgeste, capătă vânt și mlădiere, învățând numai cuvinte sunătoare și ritm săltăreț ne încercăm sufletul cu un balast, care se va desprinde de noi în decursul vremii fără a ne lăsa vre-o urmă, fără a ne fi făcut mai buni. — Sufixe și formele gramaticale le învățăm de multeori ca forme de sine stătătoare, *a, ae, ae, am, a*, toate acestea sunt în realitate numai sunete fără însemnătatea ce le-o dăm când sunt puse la sfârșitul unui cuvânt latin de declinația primă, pe care cred că ați învățat-o și voi până acum. Tu în loc să înveți cum urmează sufixele una după alta în cazul nominativ, genetiv etc. declină cuvântul de declinația primă și cugetă-te totdeauna ce însemnează cuvântul îndată ce am pus, *ae, am*, la sfârșitul lui; sau d. e. la limba maghiară *a tábla* însemnează o singură tablă, dacă i-am mai pus un *k* la sfârșit: *a táblák*, atunci însemnează mai multe table. Nu e principalul să știi, că e în plural, ci că în cazul acesta e vorba de mai multe table. Aici nu voesc să zic, că nu trebuie se înveți formele gramaticale, dar

trebuie să cauți, să înțelegi adevăratul lor rost. Dacă nu-l înțelegi, vei învăța formele și nu le vei putea folosi. Cei mai mulți oameni zic, că o limbă se poate învăța numai prin vorbire și niciodată în școală, aceeași din urmă cred că învățarea unei limbi în școală e învățarea formelor gramaticale. Dacă vei cercă și tu să înveți ca ceilalți, niciodată nu vei ști o limbă învățată în școală. Nu despre acela, care știe cum sună o limbă, zicem că știe limba respectivă, ci despre acela care știe ce însemnătate au cuvintele oricum le-am schimbă.

Cuvintele unei limbi streine nu le învăța ca alții, cari învață numai din carte, zicând fără să înțeleagă cuvântul strein și înțelesul lui în limba noastră până când i-au rămas sunetele în urechi și pronunțarea unui cuvânt chiamă în memorie pe celalalt, fără să se gândească la ceea ce reprezintă sunetul. Tu să nu faci așa; de câteori cetești un cuvânt strein, te cugetă la obiectul ce-l exprimă acel cuvânt. Ia d. e. în mână cuțitul și zi-i numele în limbă streină. Dacă-l exprimi de câteva ori, e de ajuns, ca îndată ce vezi cuțitul, să-ți vie pe buze și numele lui în limba ce înveți.

Istoria încă e povestirea vieții oamenilor din anumit loc și vreme. Anii sunt numai ca să știm cât de departe e de noi timpul în care s'au petrecut faptele, despre care ni-se povestește. Nu știe istoria numai acela care poate să spună anul în care s'au petrecut anumite evenimente, ci acela care înțelege rostul și legăturile dintre anumite fapte, așa că își poate reconstrui viața timpului respectiv.

Geografia e o descriere a pământului cu tot ce se află pe el. În ea ca și în științele naturale se vorbește numai despre lucruri și obiecte ce le găsim pe pământ. Nu e de ajuns, să putem spune, că un râu curge spre ost apoi spre sud și se varsă în mare; cuvintele acestea se uită și, chiar dacă le-am păstră în memorie tot nu vom avea o idee cum e râul respectiv. Trebuie să-l căutăm pe mapă, să-i urmărim cursul dela izvor și până în mare, să cetim de pe mapă prin ce locuri curge, ce cotituri face, pe lângă ce orașe trece și dacă, în proporție cu alte râuri, e mare sau mic. Tot așa e și cu orașele, nu e de ajuns să știm eespre un oraș, că e capitala unei țări, că are atâtea și atâtea și atâtea mii de locuitori, ci să știm în ce loc e și ce putem deduce din poziția geografică: e lângă mare sau lângă un râu navigabil, e între munți sau la șes, cum sunt locuitorii etc. La învățatul geografiei trebuie să ne silim ca, îndatăce vedem mapa înaintea noastră, să putem spune tot ce e mai însemnat și să ne putem reconstrui în memorie oricând mapa unui ținut sau a pământului întreg. Vorbele învățate din carte pe dinafară nu au nici un înțeles.

Tot așa e și cu celelalte studii. Câți colegi de ai tăi nu pot înțelege, că o prună și un măr e o prună și un măr și nu sunt nici 2 prune nici 2 mere. Dacă te gândești totdeauna la fondul real, nu poți să greșești niciodată. La nici un studiu nu te poți feri, dacă nu te gândești la realitate, dar în nici un loc nu poți greși așa ușor ca în matematică și geometrie. Acei, cari nu se gândesc la realitatea sumelor, cu care calculează, nu vor fi nici când în stare să facă o temă de capul lor fie ori cât de simplă. De câteori calculezi, te cugetă că cifrele așternute pe hârtie nu sunt cifre moarte, ci sume și mărimi reale, pe care când le aduni, capeți o sumă mai mare, când le subtragi va rămânea mai puțin decât ai avut la început. Când e vorba de o temă geometrică, d. e. o curte de forma unui trapez, inchipuește-ți că vezi această curte și ți-o desemnează cu linii pe tablă. În

felul acesta mintea ți-se deprinde a privi realitatea și esența lucrurilor, despre care înveți și legătura ce e între lucrurile din realitate, va înlesni și ținerea în memorie și înțelegerea lor. Eu cred, că tu poți să cauți în toate câte vi-le spune în școală sămburele realității și așa nu te vei mai plânge, că sunt lucruri, care nu le înțelegi și nu le poți învăța.

Eu sunt bine și sănătos și doresc, ca epistola mea să te întărească în credința că în școală nu se învață mai mult, decât pot să înțeleagă cei cari se află în școală și nu se vorbește despre lucruri cari nu ar avea un echivalent și în natură, căci atunci multe piedeci sunt înlăturate din calea ta de student.

Va urma.

Lazar.

Un răspuns.

În coloanele organ. „Biserica și Școala“ au apărut niște scrise, subsemnate de pseudonimul „Amicul sincer.“ — Nu am avut intențiunea, să răspund — cu toate că e acuzat comitetul de redacție, de neactivitate, ba chiar și superficialitate în conducerea organului reuniunii învățătoresci, căci retrăgându-mă dela redactarea „Reuniunii învățătorilor“ credeam că voi avea liniște, barem în partea aceasta, dar așa se vede, că oamenii te învinuesc cum le vine la socoteală, chiar de nu ești vinovat și așa trebuie să te aperi.

— „Amicul sincer“ dacă e adevărat sincer (?) pe lângă acuzarea redacției dela anumitul organ, că nu se îngrijește de apariția regulată al aceluia precum și de lucrările ce ar trebui să cuprindă acel organ pur pedagogic, mai acuză comitetul de redacție, că nu e activ, că nu dă la lumină nici o lucrare mai importantă, care se atragă atențiune și se facă lumea (?) să se intereseze mai mult de afacerile școlii și de mersul învățământului peste tot. De unde știe „A. s.“ că membrii comit. de redacție nu lucră? Ori doară pentru că nu sunt publicate lucrările? Apoi n'a fost atent „A. s.“ la ce s'a scris în Reuniune. Nr. 6—7 că foaia a întârziat cu apariția și arangiarea din cauza grevei tipografilor? Ori doară d-sa bănuiește redacția că nu publică lucrările tuturoră — numai care-i place? Ne vine cu greu, să credem așa lucruri.

— E adevărat, că de un timp foia e cam slăbuță, dar aceasta nu e vină comit. de redacție care nu-s'a întrunit de mult, ca se delibereze asupra organului, care are în cale o mulțime de piedeci. Și la urmă, este porunca, că numai membrii comit. de redacție să lucre, iar ceilalți membrii ai corpului învățătoresc să se amuze de lectura ce li-să dă spre citire? Cred, că și ceilalți au drept să scrie, dar să scrie lucruri, cari privesc deaproape numai mersul învățământului și mijloacelor, cari contribuiesc la înaintarea școalelor noastre, iar redacția are datorința — că aflându-le bune și corespunzătoare acelea lucrări — să-le publice că numai — astfel — espunându-ne ideile spre judecare putem, să ne dăm samă cu aceia ce vrem e corect ori nu e bine.

Când s'a lansat ideia edării aceluia organ, acesta a fost scopul și cred că și acum cei încredințați cu conducerea nu au abandonat motivele principale puse în vedere la înființare. Nu vreau să apăr pe nime, căci știu că ceilalți colegi sunt destul de apți ca să delature ori ce bănuială, vreau numai ca să se știe un lucru: Când cineva critică activitatea altuia, pentru ca să cunoaștem ce fond are critica, — e făcută cu sinceritate, ori din anumite scopuri apoi să-se subscrie cu numele adevărat ca să știm, cu cine avem de a

face, căci nu este mai frumos, decât când îți cunoști adversariul și te poți privi cu dânsul față-n față.

În cât pentru redactarea organului nostru ce privește strict partea aranjării materialului apoi atât redactorul responsabil cât și ajutorul său vor ști să lucreze, ca să nu cadă odiul publicului asupra lor.

Dacă „A. s.” are voie să stăm de vorbă și mai departe, apoi documenteze-ne cu date că aserțiunile d-sale sunt bazate, descoperă fără genare ce are de zis — ceiace se poate ceti printre rânduri — și ne arate, că întru adevăr nu suntem atât de activi după cum și în ce fel crede d-sa.

Deocamdată atâta.

Măderat, la 20/VII (2/VIII).

Petru Vancu.

memburu în comit. de red.
al Reun. Inv.

Alcoolismul.

Beția și urmările ei.

Lupta contra diavolului care se amestecă între noi sub chipul plăcut al băuturilor spirtoase, mai ales al rachiului și spiritului, nu se poate duce cu folos și nici nu poate fi bine înțeleasă, dacă nu-ți dai bine seama, dacă nu cunoști bine, alcoolismul, sau cum se zice mai pe românește beția.

Beția însă trebuie privită din două puncte de vedere, acela al individului care se prăpădește pe sine și acel social, adică al urmării pentru societate pentru comună, județ, țară și neam, căci bețivul nu-și face în deobște rău numai sieș, ci este o pacoste pentru toți în mijlocul cărora trăiește și chiar și pentru generația viitoare, el nu primește numai prezentul neamului său, ci și viitorul acestuia.

* * *

Ce se zici despre bețiv din punctul de vedere individual? În toate zilele se pot vedea urmările nenorocite ale abuzului de băuturi spirtoase, cu toate acestea se văd oameni cari răd de bețiv, pentru că-și dau seamă că el nu mai poate fi socotit ca om și totuși a doua zi poate chiar, bea și ei în neștire, până când ajung și ei bătaia de joc a vecinilor.

Că beția este o ruină umilitoare se vede din chiar aceasta. Vai de locul însă unde beția nu mai e socotită ca o ruină și unde oamenii o socotesc ca ceva natural. Acolo simțul moral, acela care singur deosebește pe om de dobitoc, se poate socoti că a perit și se poate presupune că nici dela altele mai rele de cât beția, nu s'ar da înapoi.

Beția este adese ori o boală și nu poate fi tratată numai din punctul de vedere al moralei; bețivul e adesea ori mai vrednic de mila noastră creștinească, de cât de disprețul nostru; dar unul din mijloacele cele mai puternice de înfrânare ale beției, este tot morală, simțul omenesc de a avea onoare de ce este urât și rău, frica de Dumnezeu care ne-a lăsat să fim asemenea lui și învățătura bisericii că tot abuzul, tot ce faci prea mult, fie mâncare, fie băutură, ie păcat dintre cele mai mari.

La aceasta trebuie să se mai adauge știința.

Trebuie tot omul să știe ce nenorociri pot urma pentru dânsul din băutură și ce rele însoțesc beția. Sărăcia este cea dintâi și cea mai dureroasă urmare a beției. Este un lucru dovedit că cu cât oamenii beau mai mult cu atât sunt mai puțin în stare de a munci și mai ales de a agonisi ceva. Cerșitorii de meserie sunt peste tot locul dați beției. Dar sunt și

alte pilde mai luminoase: poporul englez e în de obște un popor bogat; ei bine, irlandezii, o parte a acestui popor, sunt cei mai săraci, pentru că sunt cei mai bețivi. Dar dacă băutura sărăcește punga, ea mai nimicește și altă avere, cea mai însemnată a omului; sănătatea. Că-ți ea și mintea știe fie cine care cunoaște un bețiv. Și-ți ea mintea nu numai cât ești beat, după cum cred mulți, ci-ți ea mintea și după ce te-ai desmeticit. Băutura slăbește atât de mult mintea, în cât une ori duce deadreptul la nebunie, la balambuc.

Și de ce bea omul?

Adesea bea pentru ca să se înveselească, pentru că crede el, băutura te face să uiți necazurile. Dar ce amar se înșală și în această privință. Iel nu se înveselește și dacă uită necazurile nu le înlătură, ci le găsește mai mari când se desmeticește. Beția este ca o boală, este ca și când damblaua l-ar fi lovit pe om. Judecata e paralizată și de aceea și se pare că uiți necazul. Durerile și neptăcerile sunt amorțite ca la un damblagiu. Înfige damblagiului un ac și nu simte. Tot așa bețivul. Și dacă beția devine regulă, adică dacă omul se îmbată mereu, își pierde cu totul judecata; în loc de a se înveseli la băutură devine arțăgos, se ceartă și se bate cu lumea și poate ajunge și la crimă. În tot cazul băutura sfârșește prin a tâmpi pe om.

Medicina cunoaște sute de hoale grele cari sunt urmarea beției. Mai mult, a dovedit că toate bolile se prind mai lesne de bețiv și-l răpun mai repede.

Dar ce sunt toate acestea pe lângă faptul că bețivul naște copii bolnavi și de așa fel sufletesc încât nu pot isprăvi de cât la balambuc sau la pușcărie? De aceea trebuie socotit ca o adevărată fericire, nenorocirea bețivilor, că de multe ori nu pot face copii de loc, iar cele mai adese ori copii lor n'au putere de viață într'ânșii, ci mor în cea mai fragedă vârstă.

Se poate dar spune, pe lângă toate celelalte rele, că bețivul e ucigașul copiilor săi. Se poate păcat mai greu?

Toate acestea trebuie să le știe omul și dacă știindu-le ar mai avea puterea se bea în neștire, — mai poate el fi socotit ca om? Nu credem să se găsească cineva care să spuie ca da.

* * *

Care om nu-și iubește copii? Care om nu se iubește mai ales pe sine-și?

Dacă deci se găsesc oameni cari își fac veacul prin cărciumi, se tăvălesc apoi prin noroiu pentru rușinea lor și a familiei lor, își prăpădesc avutul și-și părăsesc gospodăria, trebuie se bănuim că nu știu ce fac și dacă așa este că nu știu ce fac, mai sunt vreuici de ertare. Dar dacă vine cineva și-i luminează asupra urmării nesocotioței lor, dacă le arată cu pilde vii, cari din nefericire nu lipsesc nicăeri încotro se duc, ce-i așteaptă și pe dânsii și pe ai lor, dacă aceste pilde de bețivi nenorociți — și fie care cețiv e pentru omul treaz oglindă vie a halului în care se găsește și el când e beat — dacă aceste pilde nu-l îngrozeșc și nu-l îndreptează, apoi s'a sfârșit cu el! E un fel de dobitoc primejdios care nu trebuie ținut în rândul oamenilor, care nu poate face de cât rău și deci trebuie dus undeva, unde se nu poată primejdui pe semenii săi și unde într'un chip sau altul se fie vindecat de patima care-l stăpânește.

Înainte de toate însă e datoria oamenilor în totă firea se îngrijeasca de stărpirea răului. Obiceiul al-dămașului, e o nenorocire. Câți nu-și-au cheltuit banii prinși pe rodul câmpului lor sau pe vitete lor la un aldămaș? Simți nevoia de a cinsti pe acela cu care

ai făcut un târg ciostit și folositor, — ospătază-l, dă-i de mâncare, că-i faci mai mare bine de cât cu băutura. Simți nevoia la vre-un prilej de veselie: nuntă, cumtrie se dai din prisosul tău, nu aruncă bani deavoului băturei, — ci înlocuește cheful cu ospățul și dă banii ce erai să-i cheltuești pentru băutura, pentru săracii satului, pentru școală, pentru biserică...

În această direcție trebuie se lucreze propaganda antialcoolică, indemnul de a renunța la băutura. Și aci pilda dintâi va servi de indemn celorlalți. Aplicarea legii cârciumelor la sate, prin care d-nul Costinescu a dat primul concurs legal și eficace propagandei antialcolice, — s dovedit aceasta. Beția nu este atât înrădăcinată în satele noastre, încât se nu poată fi stărpită. Peste tot locul nu țărani au protestat contra desființării cârciumelor, ci cârciumarii, podgoreni și fabricanții de spirt. Opera de îndeplinit nu este deci atât de grea pe cât se pare. Totul e că nu trebuie limitată acțiunea în lucrare dela om la om, ci se impune o acțiune în sensul de a se lua măsuri prin legea pentru combaterea beției și de obicei populațiunea să vegheze chiar ea la aplicarea acestei măsuri.

Până atunci descrierea în culori vii dar adevărate și deci lesne cotrolabile, ale urmărilor beției, va găsi desigur destui oameni cu sufietul întreg pe cari îi va retine dela băutura sau îi va smulge din ghiarele diavolului alcool, dacă au încăput cumva pe mâna lui.

Convocare.

În virtutea §-lui 12. din statute convocăm prin aceasta

Adunarea generală a VI.

a „Reuniunii învățătorilor dela școlile populare profesionale de sub jurisdicțiunea Consistorului gr.-or. român din Oradea-mare, pe luni 16/29 august 1910, în biserică gr.-ort. română din Vașcău-Bărăști.

Programa :

Sedința I înainte de amezii.

1. Dimineața la orele 7 participare la s. liturgie, chemarea Duhului sfânt și celebrarea parastasului întru amintirea fericitului mitropolit *Andrei Baron de Șaguna*.
2. Cuvânt de deschidere.
3. Constatarea membrilor prezenți,
4. Prezentarea rapoartelor și esmiterea comisiunilor cenzurătoare.
5. *Andrei Baron de Șaguna* dizertațiune de *Ioan Roșu* învățător în Beiuș.
6. „Din trecutul școlii ortodoxe române din Oradea-mare“ dizertațiune de *Nicolau Fîru* inv. în Oradea-mare.

Sedința a II după prânz.

7. „Biserica“ lecțiune practică de *Ștefan Fofiu* învățător în Mersig.
 8. Raportul comisiunilor esmise pentru cenzurarea raportului general al comitetului, controlorului cassarului și bibliotecarului.
 9. Propuneri și interpelări.
 10. Staverirea locului și timpului adunării generale viitoare.
 11. Încheierea adunării generale.
- Din ședința comitetului central al reuniunii ținută în Beiuș. Belényes la 29 iulie (11 august) 1910.

Vasile Sala,
președinte.

Ioan Roșu,
notar.

Notă : În sara de 16/29 august a. c. va fi petrecere împreună cu dans în hotelul „Amicul bun“ pentru care ziua de 11/30 august a. c. sunt proiectate două excursiuni la Poștălea (Băița) și Izbuc.

Ceice reflectează la cvartire gratuite precum și ceice voiesc a lua parte la excursiuni să se însinue cel puțin în 3 zile înainte la învățătorul *Vasile Sala* în Vașcău (Vasköh).

În presara adunării convenirea de cunoștință iar ; în ziua adunării prânzul comun vor avea loc tot în hotelul „Amicul bun“.

Tabele de cetire

conform ordinațiunii ministeriale
Nr. 76000/1907.

Cu text românesc, acomodată la orice metod Cor. 6.—

Cu text unguresc, acomodată la orice metod Cor. 4-80

Ambele după manuale aprobate de înaltul minister de culte.

90 bucăți tabele la istoria naturală, tipărite în mai multe culori și întinse pe carton Cor. 40.—

Comandele se pot face la firma editoare :

Librăria diecezană Arad.

CRONICA.

P. S. Sa DI Episcop diecezan a reîntors dela Reichenhall cu bine, spre bucuria fiilor săi sufletesti.

lubileul Majestății Sale. *Toate țările și toate popoarele de sub sceptrul gloriosului nostru Domnitor Francisc Iosif I, au îmbrăcat haină de sărbătoare din incidentul aniversării a 80-a a zilei nașterii Majestății Sale.*

Clopoțele răsună și, în toate bisericile, se înalță glasuri de mulțumită lui Dumnezeu pentru sănătatea de până acum și rugăciuni pentru zilele viitoare ale vieții Majestății Sale.

Toate aceste sunt, însă, nu numai expresia datorinței de supuși, ci și expresia grațitudinii Neamului și Bisericii noastre, către Acela, prin a Căruia preamaltă grație și pârintească purtare de grije ni-s'a dat posibilitatea de a trăi o viață bisericească și culturală organizată.

Biserica noastră își ia cu dragă inimă partea cuvenită din acest act de datorie și de recunoștință față de Cel pe al Căruia Cap a pus Domnul »cunună de peatră scumpă« și Căruia i-a dat viață »întru lungime de zile«.

În biserică noastră catedrală s'a ținut, din acest festiv incident, în ziua de 5/18 l. c., sfântă liturgie, oficiată de clerul din loc, iar după terminarea ei, P. S. Sa Domnul Episcop diecezan

a pontificat la rugăciunea de mulțumită pentru gloriosul Rege, — fiind de față la ceste sfinte servicii și un număr frumoșel de inteligenți din loc.

Festivitatea s'a continuat și ziua următoare, în ziua »Schimbării la față«, când P. S. Sa, din acelaș incident, a pontificat la sfânta Liturgie, ca un act și mai expresiv al grațitudinii bisericii către gloriosul nostru Domnitor.

Concurse.

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc — cantoral din **Giula-germână**, devenit vacant prin pensionarea fostului învățător, prin aceasta se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar fundamental în bani gata 1200 cor. plătit înainte în rate lunare și cvincvenalele prescise în lege, după anii de serviciu prestați în aceasta comună.

2. Locuință cu două odăi, culină, cămara și șopru de lemne în edificiul școlii până când comuna bisericească se va îngriji de altă locuință.

3. Pentru pământ de legume: 20 cor. în bgni gata.

4. Pentru participarea la conferințele și adunarea generală a Reuniunii învățătoresți: 24 cor. pe an.

5. Pentru participarea la înmormântări de clasa I=4 cor.; de cl. II=3 cor.; de cl. III= 2 cor.; iar la prunci dela 7 ani în jos. La înmormântarea pruncilor din părinți sârmani, se deobligă învățătorul a da un școlar la cruce și în cazul când învățătorul nu ar fi poftit a participa la înmormântare.

6. Dela recurenți se recere să producă:

- estras de botez;
- diplomă învățătorescă cu calculul distins;
- testimoniu despre absolvarea clase a IV-a gimnazială, reală sau civilă, cu calculul distins;
- atestat despre conduita sa de până aci;
- atestat, că poate instrua și conduce cor vocal pe patru voci după note, pentru care conducere a corului vocal deja ezistent în chip de remunerațiune se va împărtași cu a patra parte din venitul curat dela concertele și petrecerile de se vor ține.

Învățătorul ales, pentru salarul espus mai sus, și fără a putea reflecta la alte remunerațiuni e îndatorat a împlini sarcina cantorală în sfânta biserică și a se prezenta în biserică cu elevii nu numai în dumineci și serbători, ci și în zilele de rând, dimineața la utrenie.

Recursele ajustate cu documentele originale, adresate comitetului parohial din Giula-germână, sunt a se înainta în termenul concursual la oficiul protopopesc ort. rom. al Chișineului în Nadab (com Arad), având recurenții a se prezenta în cutare duminică sau sârbătoare în sf. biserică din Giula-germână pentru a-și arată desteritatea în cântare și tipic.

Dat din ședința comitetului parohial din Giula-germână, ținută la 2/15 august 1910.

Pavel Anuleu
președinte.

În conțelegere cu: *Demetriu Muscanu* adm ppsce.

—□—

1—3

În temeiul autorizării primite dela Venerabilul Consistor din Arad sub 16/29 iulie 1910 Nr. 4074/910 prin aceasta escriu din oficiu concurs pentru îndeplinirea capelăniei temporale sistemizată pe lângă parohul Alexandru Crăciunescu din **Sat-Chinez** (Knéz) pprezbi-

teratul Timișorii, cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala.“

Beneficiul se compune din folosirea unei jumătăți din sesiunea parohială ce de prezent o beneficiază parohul, din jumătatea venitelor ștolare și din jumătatea birului parohial legal. Alesul va suportă sarcinile publice după beneficiul său parohial și va avea să provadă fără altă remunerație catihizațiunea la ambele școale confesionale din loc.

Parohia fiind de clasa primă dela recurenți se cere cvalificațiunea prescisa prin §-30 al Regulamentului pentru parohii. Recursele ajustate cu documentele originale despre cvalificația recerută sunt a se trimite subscrisului oficiu pprezbiteral. Concurenții vor avea să se prezente cu observarea §-33 din susatinsul Regulament în s. biserică de acolo, spre a-și arată desteritatea omiletică și rituală.

Timișoara, 20 iulie (2 august) 1910.

Oficiul pprezbiteral gr. or. rom. al Timișorii.

Dr. Traian Putici protoprezbiter.

—□—

2—3

Pe baza incuviințării Ven. Consistor Nrii 4053, 3845 și 3846 din 1910, să escrie concurs pentru îndeplinirea parohiilor din: **Căcărău de clasa I-a** din **Mustești de clasa III-a** din **Chisindia de clasa II-a** cu **admitearea recurenților și de clasa III-a** și din **Susani-Nădăbești de clasa III-a**, cu termen de **30 de zile**, dela prima publicare pe lângă următoarele venite și condițiuni:

1. În **Căcărău**: 1. Un pătrar de sesie pământ extravilan parohial; 2. Un intravilan gol; 3. Stolele legale; 4. Birul legal; 5. Întregirea legală dela stat 1566 cor. 24 fil.

2. În **Mustești**: 1. Casa cu intravilan parohial; 2. O sesie parohială, parte arător, parte fanaț; 3. Birul legal; 4. Stolele legale; 5. Întregirea legală dela stat.

3. În **Chisindia**: 1. Una sesie parohială de deal parte arător, parte pășune; 2. Una grădină intravilană; 3. Birul legal; 4. Stolele legale; 5. Întregirea legală dela stat. În lipsa recurenților de clasa II-a se vor admite și recurenți de clasa III-a.

În **Susani**: (parohie matră) 1. Casa parohială cu supraedificate economice și intravilan; 2. 16 jugh. pământ extravilan parohial cu drept de pășunat; 3. Birul legal; 4. Stolele legale; 5. Întregirea legală dela stat. Din filia **Nădăbești**: 1. Uzufructul unui intravilan gol; 2. Birul legal și 3 stolele legale.

Dela recurenți să recere să aibă cvalificațiunea prescisa pentru parohia respectivă, la care va competă.

Alesul la oricare din aceste parohii va avea să supoarte dările publice după sesia și intravilanul beneficiind, observându-să totdeodată, că aleșii vor fi obligați a provedea catehizarea în școalele confesionale ort. din loc fără alta remunerație dela parohie ori dieceză. Doritorii îndreptățiți de a ocupa vreuna din aceste parohii să avizează, ca petițiile lor ajustate regulamentar și adresate comitetului parohial respectiv, să le înainteze P. O. oficiu pprezbiteral în Buteni (Butyin), având dâșii cu stricta observare a §-lui 33 din Regulamentul pentru parohii, a se prezenta în vre-o duminică ori sârbătoare în sânta biserică cutare, spre a-și arată desteritatea oratorică și rituală.

Comitetele parohiale concernente.

Cu consensul și în conțelegere cu: *Iuliu Bodea* adm. ppresbit.

—□—

2—3 gr.

Pentru întregirea postului de învățător dela școala confesională gr. or. rom. din **Secaș** tractul Belințului, să publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:
1. În bani gata 800 cor. 2. Pentru conferință 20 cor.
3. Pentru scripturistică 10 cor. 4. De fiecare înmormântare 40 event. 80 fileri. 5. Locuință în natură cu grădină de legumi.

Petițiile concursuale, ajustate conform Regulamentelor în vigoare, să vor adresa comitetului parohial pe calea oficiului protoprezbiteral gr. or. rom. din Belinț (Bélinecz, Temes-megye,) în termenul concursual; iar reflectanții, tot în lăuntru acestui termen, sunt poftiți a să prezentă, într'o Duminecă sau într'o sârbătoare, în s. biserică, spre a-și arată desteritatea în cântare și tipic.

Alesul învățător va prestă și serviciile cantonale în și afară de biserică fără altă remunerație.

Preferiții vor fi dintre reflectanții cei destoinici a conduce corul și a instrua în cântările bisericesti și în tipic tinerimea ieșită din școală.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Gerasim Sârb* protoprezbiter.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea stațiunii învățătoresți din comuna **Jadani** (Zsadány) pprezbiteratul Timișorii cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și școală“, se publică concurs din nou.

Emolumentele anuale: a) în bani gata 1000 coroane; b) pentru conferință 20 coroane; c) dela înmormântări unde va fi poftit 1 cor; d) cortel din 3 chilii, o cuină cămară și grajd pentru vite și grădină de 800□. Mai beneficiază alesul 100 coroane dela comuna politică pentru conducerea școlii de repetiție economică cu adulții. Cei apți în conducerea corului vor fi preferiți. Alesul pentru conducerea corului beneficiază dela sf. biserică 1 jugher de pământ în preț de 70 coroane liber de dare.

Recurenții vor avea să-și înainteze petițiunile adresate comitetului parohial la Prea On. oficiu ppresbiteral în Temesvár (Gyárváros) ajustate cu documentele despre cvalificațiunea prescrisă. Reflectanții vor avea să se prezente, însă nu în ziua alegerii în s. biserică spre a-și arată desteritatea în cant și tipic.

Jadani din ședința comitetului parohial, ținută la 27 iulie (9 august) 1910.

Comitetul parohial

Cu consenzul ppresb.: *Dr. Tr. Putici* inspector de școle.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc din **Tilecuș**, protopresbiteratul „Peșteșului“ prin aceasta se publică concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala.“

Emolumentele: 1 Salar fundamental 600 cor. 2. Pentru întregirea la suma de 1000 cor. s'a înaintat rugare la Înaltul guvern. 3. Stolele cantonale dela funcțiunile obveniende și anume dela mort mare 1 cor. dela mort mic 40 fil. dela feștanie 20 fil. dela maslu 1 cor. cununiei 1 cor.

Doritorii de-a ocupa acest post sunt avizați să-și înainteze, documentele adresate comitetului parohial din Tilecuș, subscrisului protopresbiter, în termen concursual, dânsii, cu știrea mea să se prezenteze în vre-o duminecă sau sârbătoare, spre a-și arată desteritatea în cântare și tipic.

Vasilie Chirila m. p.,
preot președinte.

Crăciun Ardelean m. p.,
notar.

În conțelegere cu: *Alexandru Munteanu*, protopresbiter, inspector șc.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc-cantoral dela școala confesională gr. or. rom. din **Slatina-mure-**

șană prin aceasta se escrie concurs cu termen de recurgere de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“ pe lângă următorul salar:

1. Bani gata 602 cor. 2. Spese de conferințe 20 cor. 3. Famulație 12 cor. 4. Scripturistică 10 cor. 5. Lemne pentru încălzirea salei de învățământ și a locuinței învățătoresți după trebuință. 6. Uzufuctul intravilanului școlar. 7. Locuință în natură constătoare din 2 chilii, cuină și cămară, precum și supraedificate. 8. Dela înmormântări, unde va fi poftit, fără liturgie 1 cor., cu liturgie 2 cor. 9. Dela parastas 50 fil.

Întregirea salarului învățătoresc la 1000 cor. precum și cvincvenalele se vor cere dela stat, după îndeplinirea postului învățătoresc. Alesul e îndatorat a provedea cantoratul în și afară de biserică, precum și a instrua școlarii în cântările și ceremoniile bisericesti.

Recursele ajustate conform Regulamentului și ordinele în vigoare să se susțearnă oficiului ppresbiteral gr. or. rom. din Mariaradna, iar concurenții să se prezinte în vre-o duminecă ori sârbătoare în biserică din Slatina pentru a-și arată desteritatea în cant și tipic.

Dat din ședința comitetului par. gr. or. rom. din Slatina-mureșană, ținută la 18/31 Iulie 1910.

Damaschin Medre

preot președinte.

Pavel Maximan

notar.

În conțelegere cu: *Procopiu Givulescu* protopresbiter.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea definitivă a postului de învățător dela școala elementară conf. gr. or. română din comun **Kisszentmiklos S-Nicolaul mic**, protopresb. Lippa-Lipova, se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala.“

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:
1. Salar fundamental 1000 cor. 2. Cvincvenalele preserise de lege conform serviciului prestat de respectivul ales. 3. Cvarțir corespunzător legii împreunat cu o grădină intravilană și una extravilană în natură. 4. Pentru participare la conferințele învă. în total 20 cor. 5. Pentru scripturistică 10 cor. 6. Dela înmormântări dela 7 ani în sus 2 cor. sub 7 ani 1 cor. iar dusul mortului în biserică, precum și dela un stâlp de evanghelie 3 cor. De curățirea salei de învățământ se va înprji comuna bisericască.

Alesul, va avea a provedea afară de școala cotidiană și instrucția elevilor dela școala de repetiție precum și cantoratul și a cântă cu elevii la strană, fără altă remunerațiune.

Doritorii de a ocupa acest post, sunt poftiți ca recoursele lor ajustate conform Regul. în vigoare și declarația, că posed în deajuns limba maghiară de a propune conform Art. de lege XXVII 1907, adresate comitetului par. din Kisszentmiklós, să le susțearnă Prea Onor. Of. protopresb. în Lippa (Lipova.) având totodată a se prezentă în vre-o duminecă ori sârbătoare în sfta biserică pentru a-și arată desteritatea în cântare și tipic.

Se observă, că aceia cari vor fi capace, a instrua corul existent vor fi preferiți.

Kisszentmiklós (Sân-Nicolaul mic,) la 4/17 iulie 1910.

Petru Marșeu

preș. com. par

Ioan Neamți

not. com. par.

În conțelegere cu mine: *Ioan Cimponeri* adm. ppopesc.

—□—

2—3

Nr. 296 Metr.

Pentru conferirea a 2 stipendii de câte 1000 coroane din fundațiunea „**Trandafil**“ se publică concurs până în **13/26 august** 1910.

După dispozițiile testamentari la aceste stipendii pot concură tineri români greco-orientali din tot cuprinsul metropoliei noastre, cari au obținut calcul eminent în școlile medii și cercetează, sau voesc a continua studiul la oare-care universitate sau altă facultate superioară.

Cererile de concurs sunt a se instrua cu estras de botez, pe care se fie introdus certificatul oficiului parohial competent, că respectivul și de prezent aparține bisericii ortodoxe române, atestat de paupertate și testimoniu școlastic de pe anul trecut, apoi a se adresa consistorului metropolitan ortodox în Sibiu.

Sibiu 19 iuliu (1 august) 1910.

Consistorul metropolitan.

—□—

3—3

Prin aceasta se publică concurs pentru îndeplinirea definitivă a stațiunii învățătoarești din comuna **Chigic**, protopresbiteratul Peșteșului, cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele: 1. Salar fundamental 600 cor. plătit în rate lunare. 2. Pentru întregirea la suma de 1000 cor. s'a înaintat rugare la Înaltul guvern. 3. Stolele cantorale dela funcțiunile obveniende și anume: dela mort mare 1 cor., dela mort mic 40 fil., dela feștanie 40 fil., dela maslu 1 cor.

Alesul va prevedea și cantoratul fără altă remunerațiune și va conduce elevii în dumineci și sărbători la serviciul divin.

Doritorii de a ocupa acest post să-și înainteze documentele adresate comitetului parohial din Chigic subsemnatului protopop în M.-Telegd, până cu 8 zile înainte de expirarea termenului — având a se prezenta, cu știrea protopopului, în sf. biserică din Chigic, spre a-și arată dexteritatea în cant și tipic.

Teodor Tărău,
preot președinte.

În conțelegere cu: *Alexandru Munteanu*, protoresbiter, inspector școlar.

—□—

2—3

Licitațiune minuendă.

În urmă incuviințării Ven. Consist. arădan sub Nr. 3844/1910 se publică concurs de licitațiune minuendă pentru repararea pe din afară a sf. bisericii gr. ort. rom. din comuna **Borossebes** pe 15/28 l. crt. 1910 la orele 11 a. m.

1. Prețul exclamării conform preliminarului de spese este de 1100 cor.

2. Licitanții au să depună ca vadiu în bani gata ori în hârtii de valoare acceptabile 10% din prețul de exclamare. Planul și preliminarul de spese și condițiile speciale de licitare se pot vedea la oficiul parohial gr. ort. rom. din loc.

4. Licitanții nu-și pot forma drept la diurne și spese de călătorie pentru participare. Comuna bisericească își rezervă dreptul de a da lucrul în întreprindere aceluia măestru, în care va avea mai multă încredere.

Borossebes, la 1/14 august 1910.

Pt. oficiul parohial *Augustin Mihulin* preot.

—□—

1—1

Venerabilul Consistor diecezan prin rezoluțiunea sa de sub Nr. 4193 cu datul 21 iuliu (3 august) a. c. a incuviințat repararea și îngrădirea stei. bisericii române din **Giula-Vârșand** (Gyula-Varsánd) protopopiatul

Chișineu (ctul Arad), deci comitetul parohial publică licitațiune minuendă pe Joi în **26 august** (8 septembrie) 1910 la oarele 10 a. m. în localitatea școlii I.

1. Prețul de exclamare e: 2490 cor.

2. Reflectanții au să depună ca vadiu 10% din prețul exclamării în bani gata ori în hârtii de valoare acceptabile.

3. Planul și specificarea de spese se pot vedea la oficiul parohial ort. român din Giula-Vârșand.

4. Licitanții nu pot pretinde diurne ori spese de călătorie pentru participare la licitațiune.

5. Comuna bisericească — și rezervă dreptul de a încheia contract de întreprindere cu ori care dintre licitanți fără privire la rezultatul licitațiunii.

Giula-Vârșand (Gyula-Varsánd) din ședința comitetului parohial ort. român ținută la 31 iuliu (13 august) 1910.

Vicențiu Pantos
paroh, preș. com. par.

Teodor Lucaci
not. com. paroh.

—□—

1—3

Pe baza incuviințării Ven. Consistor de sub Nr. 3442 din 21 iulie (3 august) a. c. se publică licitațiune minuendă, pentru renovarea și repararea necesară la s. biserică din comuna **Rachita**, protopresbiteratul Belintului, cu prețul de exclamare de: 3929 coroane 30 fileri, pe ziua de **12/25 august** 1910 la 11 $\frac{1}{2}$ oare a. m. în localitatea școlii din loc.

Licitanții au să depună ca vadiu 10% din prețul de exclamare, în bani gata ori hârtii de valoare acceptabile.

Planul, preliminarul de spese și condițiile de licitare se pot vedea la oficiul parohial din loc.

Comuna bisericească își rezervă dreptul de a da lucrarea spre executare aceluia dintre licitanți, în care va avea mai multă încredere.

Licitanții nu-și pot forma drept de diurne și spese de călătorie.

Contractul încheiat pentru întreprinzător va fi valabil îndată după subscriere, pentru comuna bisericească numai după aprobarea lui prin Venerabilul Consistor.

Rachita, din ședința comitetului parohial, ținută la 1/14 august 1910.

Lazar Oprinu
inv. not. com par.

Alexandru Jucu
par. preș. com. par.

—□—

1—3

Pentru zidirea unei case de chirie a bisericii gr. ort. române din **Gurahonț**, preliminarul și proiectul de spese aprobat și de Venerat. Consistor diecezan cu Nr. 3922/910, se publică licitațiune minuendă pe lângă următoarele condițiuni:

1. Licitațiunea se va ține sub conducerea părintelui protopop **Cornel Lazar** la 10/23 august la orele 9 în localitatea bisericii din Gurahonț.

2. Prețul exclamării e 4641 35 fil.

3. Licitanții vor avea să depună vadiu de 10% din prețul strigării în bani gata hotărâte înainte de începerea licitațiunii.

4. Planul și preliminarul de spese se pot vedea la oficiul par. din Hontșor până în ziua licitațiunii.

Licitanții nu pot pretinde diurne ori spese de călătorie pentru participare la licitațiune.

Din ședința comitetului parohial din Gurahonț ținută la 18/31 iulie 1910.

Ioan Mera,
preș. com. par.

Petru Hord.
not. com. par.

—□—

3—3